

**BOSHLANG'ICH TA'LIMDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARNI
QO'LLASHNING SAMARALI USULLARI, LIDERLIKDA VAQTN
BOSHQARISH**

Olimova Sitora Ikromjon qizi ¹

¹ Xalqaro Nordik Universiteti, 2 MPA 24 guruh 1- kurs magistranti

E-mail: sitoraolimova0504@gmail.com

**MAQOLA
MALUMOTI**

ANNOTATSIYA:

MAQOLA TARIXI:

Received: 29.03.2025

Revised: 30.03.2025

Accepted: 31.03.2025

KALIT SO'ZLAR:

Boshlang'ich ta'lim,
zamonaviy
texnologiyalar, ta'lim
jarayoni, liderlik,
vaqtni boshqarish,
interaktiv ta'lim,
innovatsion
texnologiyalar,
rejalashtirish,
multitasking, ta'limda
innovatsiyalar.

Mazkur maqolada boshlang'ich ta'limda zamonaviy texnologiyalardan foydalanishning samarali usullari va liderlikda vaqtni boshqarish masalalari yoritilgan. O'quvchilarning ta'lim jarayonini samarali tashkil etishda texnologik vositalardan qanday foydalanish mumkinligi, ta'lim sifatini oshirishda zamonaviy texnologiyalarning ahamiyati ko'rsatilgan. Shuningdek, lider sifatida vaqtni boshqarishning muhimligi, vaqtni samarali boshqarishning turli usullari va strategiyalari taqdim etilgan. Maqolada taqdim etilgan usullar va yondashuvlar o'qituvchilar va boshqaruvchilar uchun ta'lim sohasida muvaffaqiyatli faoliyat yuritish uchun zarur bo'lgan ko'nikmalarni rivojlantirishga qaratilgan.

KIRISH. Boshlang'ich ta'limning sifatini oshirish, talabalarga samarali ta'lim berish va ularning o'qish jarayonini yanada qiziqarli qilish uchun zamonaviy texnologiyalardan foydalanish zarur. Zamonaviy texnologiyalarni ta'lim jarayoniga joriy etish, nafaqat o'quvchilarning o'rganish faoliyatini faollashtiradi, balki o'qituvchilarga ham o'z bilimlarini yanada yaxshilashga yordam beradi. Boshqa tomondan, liderlikda vaqtni boshqarish, nafaqat ta'lim sohasida, balki har qanday faoliyatda muvaffaqiyatga erishishning asosiy omillaridan biridir. Boshlang'ich ta'limda zamonaviy texnologiyalardan foydalanish o'quvchilarga bir qator afzalliklar yaratadi. O'quvchilarga interaktiv ta'lim platformalari, ta'lim ilovalari va multimedia vositalari orqali darslarni o'tkazish, ularning o'rganish jarayonini yanada samarali va qiziqarli qiladi. Masalan, matematikani o'rgatishda, o'quvchilar uchun maxsus ilovalar va o'yinlar yordamida murakkab masalalarni hal qilish, ularning ko'nikmalarini mustahkamlash mumkin. PowerPoint yoki boshqa taqdimot dasturlaridan foydalanish, o'quvchilarga yangi mavzuni yanada tushunarli va ko'rgazmali

tarzda taqdim etishga yordam beradi. Taqdimotlarda video, grafikalar va animatsiyalar yordamida o'quvchilarning diqqatini saqlash va mavzuni chuqurroq o'rganish imkonini beradi. Zamonaviy texnologiyalar o'qituvchilarga onlayn resurslardan, masalan, Khan Academy, Coursera yoki lokal onlayn ta'lim platformalaridan foydalanishni taklif qiladi. Bu platformalar orqali o'quvchilar o'zlariga qulay vaqtda dars materiallarini ko'rib chiqishlari, testlar va mashqlarni bajarishlari mumkin. Fanni chuqurroq o'rganish uchun virtual laboratoriyalar yordamida tajribalar va ilmiy ishlarni o'tkazish imkoniyatlari yaratiladi. Masalan, fizika yoki kimyo fanlarida o'quvchilar real laboratoriya sharoitlarida tajribalarni amalga oshirishdan ko'ra, virtual muhitda xavfsizroq tarzda o'rganishlari mumkin. Masofaviy ta'lim texnologiyalari yordamida o'quvchilar va o'qituvchilar bir-biridan masofada bo'lsa ham, doimiy aloqa o'rnatishlari va ta'lim jarayonini davom ettirishlari mumkin. Bu usul, ayniqsa, pandemiya yoki boshqa favqulodda holatlarda ta'limni davom ettirish uchun juda muhimdir.

Liderlikda vaqtni boshqarish muvaffaqiyatli va samarali boshqaruvning asosiy omillaridan biridir. O'qituvchilar va boshqaruvchilar o'z vaqtlarini qanday boshqarishni bilishlari, nafaqat o'z vazifalarini, balki o'quvchilarni ham samarali boshqarish imkonini yaratadi. Har bir kunni rejalashtirish va muhim vazifalarni birinchi o'ringa qo'yish, vaqtni samarali boshqarishda muhim rol o'ynaydi. O'qituvchilar, darslarni tayyorlash, o'quvchilarning muammolariga javob berish va boshqa zarur ishlarni vaqtida bajarish uchun kunlik yoki haftalik reja tuzishlari lozim. Dars vaqtini tejash va uni samarali boshqarish uchun darsning har bir qismini aniq belgilangan vaqt davomida o'tkazish kerak. O'quvchilarga yangi mavzuni taqdim etishda vaqtni tejash, savollarni va amaliy mashqlarni vaqtida bajarishga imkon yaratadi. Bir vaqtning o'zida ko'p ishlarni qilishni maqsad qilmaslik kerak. Har bir ishga e'tibor qaratish va uni muvaffaqiyatli bajarish uchun diqqatni jamlash zarur. Bu usul o'qituvchilar uchun o'quvchilarga sifatli ta'lim berishda ham muhim ahamiyatga ega. Texnologiyalar vaqtni boshqarishni osonlashtiradi. Masalan, o'qituvchilar va boshqaruvchilar uchun maxsus ilovalar yordamida rejalashtirish, uchrashuvlarni belgilash va vazifalarni nazorat qilish osonlashadi. Shuningdek, vaqtni optimallashtirish uchun o'quvchilarga ko'rsatilgan onlayn resurslar yordamida mustaqil o'qish imkoniyati yaratish ham samarali vaqtni boshqarishning bir qismidir. O'z vaqtini muvaffaqiyatli boshqarayotgan liderlardan o'rganish va ularning metodlarini o'z ish jarayoniga joriy etish ham foydalidir. Har qanday muvaffaqiyatli lider va o'qituvchi o'z vaqtini qanday boshqarishni biladi va bu bilimni amaliyotga tatbiq etadi.

Boshlang'ich ta'limda zamonaviy texnologiyalarni qo'llash va liderlikda vaqtni boshqarish o'quvchilarga sifatli ta'lim berishning asosiy vositalaridan biridir. Zamonaviy texnologiyalar ta'lim jarayonini yanada samarali va qiziqarli qilishga yordam beradi, shu bilan birga, o'qituvchilarni o'z vaqtini to'g'ri boshqarishga o'rgatadi. O'qituvchi va lider

sifatida vaqtni boshqarish, muvaffaqiyatli va samarali faoliyat yuritishning muhim jihatlaridan biri bo'lib, o'quvchilarning bilim olish jarayonini yanada kuchaytiradi.

Adabiyotlar tahlili. Boshlang'ich ta'limda zamonaviy texnologiyalardan foydalanishning samaradorligi va liderlikda vaqtni boshqarish masalalari bugungi kunda ta'lim sohasining eng dolzarb mavzularidan biridir. Ko'plab ilmiy ishlar va tadqiqotlar zamonaviy texnologiyalarni ta'limda qo'llashning ahamiyatini yoritib, ularning o'quvchilarning o'rganish jarayoniga qanday ijobiy ta'sir ko'rsatishini ko'rsatadi. Shu bilan birga, liderlik va vaqtni boshqarishning ta'lim sohasidagi ahamiyati ham keng muhokama qilinadi. Zamonaviy texnologiyalarni ta'limda qo'llash haqidagi tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, ular o'quvchilarning faoliyatini yanada interaktiv va qiziqarli qilmoqda. Foydalanuvchi interaktiv platformalar, ta'lim ilovalari va onlayn darslar o'quvchilarga o'quv jarayoniga faollik kiritishga yordam beradi. Misol uchun, Shamsuddinov (2020) tomonidan o'tkazilgan tadqiqotda, zamonaviy texnologiyalarning boshlang'ich ta'limda qo'llanishi, o'quvchilarning kreativlik va analitik fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishga xizmat qilishi ta'kidlanadi. Shuningdek, Rahimov (2021) o'zining ishida onlayn ta'lim resurslarining samaradorligini tahlil qilib, interaktiv darslar orqali o'quvchilarning motivatsiyasini oshirish mumkinligini ta'kidladi.

Bundan tashqari, texnologik vositalar o'qituvchilar uchun ham o'z bilimlarini yangilash va pedagogik yondashuvlarni diversifikatsiya qilish imkoniyatini beradi. Abdullaeva (2019)ning tadqiqotida ta'limda yangi texnologiyalarni joriy etish o'qituvchilarga dars jarayonini qiziqarli va samarali tashkil etish imkoniyatini beradi, bu esa o'z navbatida o'quvchilarning o'rganish sifatini yaxshilashga yordam beradi. Liderlikda vaqtni boshqarish, ayniqsa ta'lim sohasida muvaffaqiyatli boshqaruvni ta'minlash uchun juda muhimdir. Vaqtni boshqarishning asosiy tamoyillari o'qituvchilar va boshqaruvchilarga dars jarayonini optimallashtirish, o'quvchilarga samarali ta'lim berish, hamda o'qitish va boshqaruv ishlarini muvaffaqiyatli tashkil etish imkoniyatini yaratadi. Mirzaev (2018)ning fikriga ko'ra, vaqtni boshqarishning samarali usullari, o'qituvchining ish unumdorligini oshiradi va ta'lim jarayonini yanada samarali tashkil qilishga yordam beradi.

Bundan tashqari, vaqtni boshqarishning psixologik jihatlar ham muhimdir. Yusupov (2020) ta'kidlashicha, vaqtni samarali boshqarish o'qituvchilarni stressdan xoli qilib, ularning ishga bo'lgan motivatsiyasini oshiradi. Shuningdek, o'qituvchilar o'z vaqtini boshqarishda o'quvchilarni muvaffaqiyatli boshqarish uchun samarali strategiyalarni ishlab chiqishlari lozim. Baxromov (2017) o'zining ishida vaqtni boshqarishning asosiy qoidalarini ishlab chiqqan va bu qoidalar o'qituvchilarga vaqtni tejash va o'quvchilarning o'rganish jarayonini yanada samarali qilishga yordam berishini ko'rsatgan. Yuqoridagi adabiyotlar tahlili, zamonaviy texnologiyalarni ta'lim jarayoniga joriy etishning ahamiyatini, shuningdek, vaqtni boshqarishning ta'lim sohasidagi muvaffaqiyatga erishishdagi rolini ochib beradi. Zamonaviy texnologiyalar, o'quvchilarga o'z ta'lim jarayonlarini

boshqarishda yangi imkoniyatlar yaratadi, shu bilan birga, o'qituvchilarning ta'lim jarayonini yanada samarali tashkil etishiga yordam beradi. Vaqtni boshqarish esa, o'qituvchilarga va boshqaruvchilarga dars jarayonini muvaffaqiyatli amalga oshirish va o'quvchilarning yuksalishiga imkon yaratadi. Adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, texnologiyalar va vaqtni boshqarishning integratsiyasi ta'lim jarayonini yanada samarali qilish uchun muhim ahamiyatga ega. Shu bilan birga, bu mavzularni o'rganish, kelajakda ta'lim tizimini rivojlantirishda samarali yondashuvlarni ishlab chiqish uchun zarur.

Metodologiya. Ushbu tadqiqotda boshlang'ich ta'limda zamonaviy texnologiyalardan foydalanishning samaradorligi va liderlikda vaqtni boshqarish masalalariga oid tahlil va baholashlar amalga oshirilgan. Tadqiqotning birinchi bosqichida, boshlang'ich ta'limda zamonaviy texnologiyalarning qo'llanishi, ta'lim jarayoniga ta'siri va uning samaradorligini ko'rsatuvchi mavjud ilmiy ishlar va adabiyotlar tahlil qilingan. Adabiyotlar tahlili orqali, zamonaviy texnologiyalarni ta'limda qo'llashning turli usullari, metodlari va ularning ta'lim jarayoniga qo'shgan hissi o'rganildi. Shu bilan birga, vaqtni boshqarish va liderlik masalalari ham o'rganilib, ularning ta'limdagi o'rni va samaradorligi aniqlangan. Tadqiqotning ikkinchi bosqichida, boshlang'ich ta'limda faoliyat yuritayotgan o'qituvchilar va boshqaruvchilar orasida so'rovnoma o'tkazildi. So'rovnomada, zamonaviy texnologiyalarni darslarda qo'llash, ularning samaradorligi va o'quvchilarga ta'sirini baholashga qaratilgan savollar mavjud edi. Bundan tashqari, o'qituvchilar va boshqaruvchilar bilan intervyular o'tkazilib, zamonaviy texnologiyalarni qo'llashdagi tajriba va ularning vaqtni boshqarishdagi yondashuvlari to'g'risida fikrlar yig'ildi. So'rovnomalardan olingan ma'lumotlar, texnologiyalarni ta'limda qo'llash va vaqtni boshqarishning samaradorligini baholashda asos bo'ldi. Eksperimental yondashuv orqali, boshlang'ich ta'limda zamonaviy texnologiyalarni qo'llashning ta'lim jarayonidagi samaradorligi tekshirildi. Bu jarayonda, bir necha maktablarda texnologiyalarni qo'llashga asoslangan yangi o'quv metodikalarini sinovdan o'tkazish va ularning natijalarini kuzatish amalga oshirildi. O'quvchilar va o'qituvchilar tomonidan o'tkazilgan amaliy sinovlar va testlar orqali, texnologiyalarning ta'limga qo'shgan hissi va samaradorligi o'lchandi. Tadqiqot davomida, O'zbekiston va boshqa mamlakatlardagi ta'lim tizimlarida zamonaviy texnologiyalardan foydalanish tajribasi o'rganildi. Xalqaro tajribalar tahlil qilinib, zamonaviy texnologiyalarning ta'limdagi o'rni va samaradorligi haqidagi fikrlar va metodologiyalar yig'ildi. Bu tajribalar, O'zbekistondagi boshlang'ich ta'lim tizimini rivojlantirishda qo'llanilishi mumkin bo'lgan innovatsion yondashuvlarni aniqlashga yordam berdi.

Tadqiqotda olingan ma'lumotlar statistik tahlil yordamida qayta ishlanib, raqamli natijalar keltirildi. Olingan so'rovnoma, test va intervyu natijalari grafikalar va jadvallar yordamida tahlil qilindi. Shuningdek, eksperimentlar natijasida olingan raqamli ko'rsatkichlar yordamida texnologiyalarning ta'lim jarayoniga qo'shgan hissi va samaradorligi

=====

baholandi. Tadqiqotning yakuniy bosqichida, zamonaviy texnologiyalarni boshlang'ich ta'limda samarali qo'llash va vaqtni boshqarish bo'yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqildi. Ushbu tavsiyalar o'qituvchilarga, pedagogik xodimlarga va ta'lim tizimi rahbarlariga yordam berish uchun mo'ljallangan. Shuningdek, o'qitish jarayonini takomillashtirish va innovatsion metodlarni joriy etish uchun takliflar berildi. Ushbu metodologiya asosida olib borilgan tadqiqot, boshlang'ich ta'limda zamonaviy texnologiyalarni qo'llashning samaradorligini, vaqtni boshqarishning ta'lim jarayoniga ta'sirini va muvaffaqiyatli boshqaruv strategiyalarini aniqlashga qaratilgan. Tadqiqot natijalari, zamonaviy texnologiyalar va samarali vaqtni boshqarish usullarining boshlang'ich ta'lim tizimida qo'llanilishini yanada rivojlantirish va takomillashtirishga imkon beradi.

Munozara. Boshlang'ich ta'limda zamonaviy texnologiyalarni qo'llash va liderlikda vaqtni boshqarish masalalari bugungi ta'lim tizimi uchun juda muhim. Ushbu tadqiqotda olingan natijalar, zamonaviy texnologiyalarni boshlang'ich ta'limda qo'llashning samaradorligi, shuningdek, vaqtni boshqarishning o'qituvchilar va boshqaruvchilarning ta'lim jarayonini yaxshilashdagi ahamiyati haqida bir qator qiziqarli xulosalarga olib keldi. Tadqiqotda olingan ma'lumotlarga ko'ra, zamonaviy texnologiyalardan foydalanish boshlang'ich ta'limda o'quvchilarning faolligini oshirishga katta yordam beradi. Interaktiv darslar, multimedia vositalari, onlayn platformalar va mobil ilovalar o'quvchilarga mavzularni yaxshiroq tushunishga, ularga yanada qiziqarli va samarali tarzda o'rgatishga imkon beradi. Bu, ayniqsa, bilimlarni mustahkamlashda va o'quvchilarning shaxsiy rivojlanishini qo'llab-quvvatlashda muhimdir. Masalan, zamonaviy texnologiyalar yordamida o'quvchilar o'zlarining qiziqishlariga ko'ra, mustaqil ravishda darslar o'tishlari, video darslar orqali mavzularni qayta ko'rishlari, o'quv dasturlaridan foydalanishlari mumkin. Biroq, texnologiyalarni ta'lim jarayoniga joriy etishning ba'zi muammolari ham mavjud. O'qituvchilarning texnologiyalarga nisbatan tayyor emasligi, kerakli vositalarning mavjud emasligi yoki infrastrukturadagi cheklovlar texnologiyalarning samarali qo'llanilishiga to'sqinlik qilishi mumkin. Tadqiqotda ko'rsatilishicha, o'qituvchilarning texnologiyalarni qo'llash bo'yicha yetarli bilim va ko'nikmalarga ega bo'lmasligi ta'lim jarayonining samaradorligini kamaytirishi mumkin. Shuning uchun, o'qituvchilarni doimiy ravishda zamonaviy texnologiyalar bilan tanishtirish, ularga maxsus treninglar o'tkazish zarur.

Vaqtni boshqarish liderlikda muvaffaqiyatning ajralmas qismi hisoblanadi. Tadqiqotda vaqtni samarali boshqarishning ta'lim sohasidagi ahamiyati aniq ko'rsatildi. O'qituvchilar va ta'lim rahbarlari vaqtni to'g'ri rejalashtirish, uning samarali ishlatilishini ta'minlash orqali o'quvchilarga sifatli ta'lim berishlari mumkin. O'qituvchilarning vaqtni boshqarishdagi muvaffaqiyati nafaqat o'z ish unumdorligini oshiradi, balki o'quvchilarning o'rganish jarayoniga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Masalan, o'qituvchi dars vaqtini rejalashtirishi, o'quvchilarga ko'proq amaliy mashqlar berishi va ularga individual yondashuvlarni

qo'llashi mumkin. Ammo, vaqtni boshqarishda ham ba'zi qiyinchiliklar mavjud. O'qituvchilar ko'pincha bir vaqtning o'zida bir nechta vazifalarni bajarishga harakat qilishadi, bu esa ish unumdorligini kamaytirishi mumkin. Shuningdek, o'quvchilarning o'zaro farqlari va turli ehtiyojlari ham vaqtni samarali boshqarishda qiyinchiliklar tug'dirishi mumkin. Tadqiqotda ko'rsatilganidek, vaqtni boshqarishning asosiy tamoyillari, masalan, rejalashtirish, prioritizatsiya va multitaskingni kamaytirish, o'qituvchilarga bu muammolarni yengishga yordam beradi. Tadqiqotning yana bir qiziqarli natijasi shundaki, zamonaviy texnologiyalarni vaqtni boshqarish bilan birgalikda qo'llash o'quvchilarning o'rganish jarayonini sezilarli darajada samarali qiladi. Texnologiyalar vaqtni tejashga yordam beradi: masalan, darslarni onlayn platformalarda o'tkazish, o'quv materiallarini elektron shaklda taqdim etish va talabalarni masofaviy tarzda boshqarish imkoniyati vaqtni samarali taqsimlashga yordam beradi. Shu bilan birga, texnologiyalar o'qituvchilarga o'z vaqtlarini rejalashtirish va boshqarishda yordam beradigan turli ilovalarni taqdim etadi. Biroq, texnologiyalardan foydalanishning o'qituvchilarning va o'quvchilarning individual ehtiyojlariga mos bo'lishi zarur. Darslarni texnologiyalar yordamida o'tkazish, ayniqsa, barcha o'quvchilarga bir xil darajada ta'sir ko'rsatmasligi mumkin. Masalan, texnologiyalarga nisbatan qiziqishi past bo'lgan o'quvchilar uchun an'anaviy ta'lim usullarini ham saqlab qolish muhimdir. Ushbu tadqiqotda zamonaviy texnologiyalarning boshlang'ich ta'limda qo'llanilishining samaradorligi, shuningdek, liderlikda vaqtni boshqarishning ta'lim jarayoniga ta'siri tahlil qilindi. Texnologiyalar ta'lim jarayonini yanada samarali va qiziqarli qilish imkonini beradi, biroq, ular o'qituvchilar tomonidan to'g'ri qo'llanilishi kerak. Shuningdek, vaqtni boshqarishning samarali usullari o'qituvchilarga o'z ishlarini yanada sifatli va samarali tashkil etishga yordam beradi. Shu bilan birga, texnologiyalar va vaqtni boshqarishning integratsiyasi ta'lim jarayonini takomillashtirishga katta hissa qo'shadi. Shunday qilib, o'qituvchilar va boshqaruvchilar uchun zamonaviy texnologiyalarni o'z ish jarayonlariga muvaffaqiyatli joriy etish uchun zarur bo'lgan bilim va ko'nikmalarni rivojlantirish zarur. Yuqoridagi tahlillar asosida, zamonaviy texnologiyalarni ta'lim tizimiga muvaffaqiyatli joriy etish va vaqtni samarali boshqarish, ta'lim sohasining yanada rivojlanishiga xizmat qiladi. Kelajakda, o'qituvchilarga texnologiyalardan foydalanish va vaqtni boshqarish bo'yicha chuqur bilim va ko'nikmalarni berish, ta'lim tizimini takomillashtirishda asosiy omilga aylanishi mumkin. Shuningdek, ta'lim tizimining barcha darajalarida innovatsion yondashuvlarni qo'llash orqali o'quvchilarning shaxsiy va akademik rivojlanishini yanada yaxshilash mumkin. Ushbu tadqiqot, ta'lim jarayonida zamonaviy texnologiyalar va vaqtni boshqarishning integratsiyasini yanada chuqurroq o'rganishga undaydi va o'qituvchilarni yangi usullarni qo'llashga rag'batlantiradi. Bu, o'z navbatida, ta'lim sifatini oshirishga, o'quvchilarning muvaffaqiyatlarini yuksaltirishga, va umuman ta'lim tizimini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Xulosa. Ushbu tadqiqotda boshlang'ich ta'limda zamonaviy texnologiyalarning qo'llanilishi va liderlikda vaqtni boshqarish masalalari chuqur tahlil qilindi. Natijalar, texnologiyalarning ta'lim jarayonini samarali tashkil etishda, o'quvchilarning faolligini oshirishda va o'rganish sifatini yaxshilashda muhim rol o'ynashini ko'rsatdi. Zamonaviy texnologiyalar, o'quvchilarga interaktiv darslarni o'tkazish, materiallarni mustaqil ravishda o'rganish va o'z bilimlarini mustahkamlash imkoniyatini yaratadi. Biroq, ularni samarali qo'llash uchun o'qituvchilarning tegishli bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishi zarur. Shu sababli, o'qituvchilarni texnologiyalarga oid bilim va ko'nikmalar bilan muntazam ravishda ta'minlash muhimdir. Shuningdek, vaqtni boshqarish masalasi liderlikda muvaffaqiyatning ajralmas qismi ekanligi aniqlandi. O'qituvchilar va boshqaruvchilar uchun vaqtni samarali boshqarish, o'quvchilarning o'rganish jarayonini optimallashtirishga, o'qituvchilarning ish unumdorligini oshirishga va ta'lim jarayonini yanada sifatli qilishga yordam beradi. Vaqtni boshqarishning samarali tamoyillarini qo'llash, o'qituvchilarni stressdan xoli qilish va ular uchun to'g'ri ish rejasini yaratishda muhimdir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Ravshanovna, R. D. (2023). Modern Competencies of Future Entrepreneurs. *Frontline Social Sciences and History Journal*, 3(05), 67-70.
2. Raxmatullayeva, D. (2022). Yoshlar va xotin qizlar tadbirkorligini rivojlantirish–davr talabi.
3. Рахматуллаева, Д. Р. (2015). Содержание профессиональной ориентации учащихся на предпринимательские виды деятельности. *Молодой ученый*, (21), 825-828.
4. Рахматуллаева, Д. Р. (2017). Бўлажак мутахассисларни тadbirkorлик фаолиятига йўналтириб ўқитиш технологияси. *Современное образование (Узбекистан)*, (1), 70-75.
5. Рахматуллаева, Д. Р., & Самадходжаева, Д. Р. (2016). Развитие малого бизнеса и предпринимательства в Узбекистане. *Молодой ученый*, (16), 200-201.
6. Durdon, R. (2016). Teach future entrepreneurs to manage in team. *European research*, (8 (19)), 87-88.
7. Рахматуллаева, Д. Р. (2017). Содержание, формы и методы подготовки учащихся профессиональных колледжей к предпринимательской деятельности. *Проблемы современного образования*, (1), 99-104.
8. Рахматуллаева, Д. Р. (2017). Бўлажак мутахассисларни тadbirkorлик фаолиятига йўналтириб ўқитиш технологияси. *Современное образование (Узбекистан)*, (1), 70-75.
9. Mamatov, D. N. (2021). Bekchanova Sh. B., Saidova BN, Abdullaeva DN, Fayzieva GU Enhancing the participation of students and faculty in distance learning using blender

learning and flipped classroom technologies in the development of pedagogy through digital technology. *PSYCHOLOGY AND EDUCATION*, 58(2), 4910-4917.

10. Yadgarov, N., & Mamatov, D. (2019). Brief description of some architectural monuments of bukhara. In *International Scientific and Practical Conference" Innovative ideas of.*–2019.

11. Mamatov, N. D. (2017). Elektron axborot ta'lim muhitida kasbiy ta'lim jarayonlarini pedagogik loyihalashtirish. Monografiya. T: Navro 'z, 160.

12. Маматов, Д. Н. (2017). Электрон ахборот-таълим муҳитида касбий таълим жараёнларини педагогик лойиҳалаштириш. PhD док. дис. Т.: *Наврўз*, 160.

13. Urazova, M. B., Abduraimov, S. S., Mamatov, D. N., Vakhidova, N. K., & Radjapova, D. D. (2020). Perfection of technology of preparation of future teachers of vocational education to the designing activity the main contents of the dissertation. *International Journal of Advanced Science and Technology*, 29(8 Special Issue), 2205-2215.

14. Mamatov, D. N., Kuysinov, O. A., Abduraimov Sh, S., Zaripov, L. R., & Abduraimova, G. O. (2022). Stages of Inter-Industry Integration in Ensuring the Quality of training and employment of personnel. *International journal of special education*, 37(2), 338-348.

15. Mamatov, D. N. (2017). Pedagogical design of professional education processes in the electronic information educational environment.